

BREDE WELVAART IN DRENTHE VANDAAG EN MORGEN

Brede welvaart gaat over de kwaliteit van leven van inwoners in Drenthe, nu én in de toekomst. Het gaat om gezondheid, leefomgeving, economische ontwikkeling en sociale samenhang. Beleidskeuzes die vandaag worden genomen, werken nog jarenlang door en beïnvloeden hoe volgende generaties wonen, werken, zorgen en samenleven in Drenthe.

Dit informatieblad ondersteunt politieke partijen, bestuurders en beleidsmakers bij het maken van keuzes voor de toekomst van Drenthe. Het laat zien hoe de provincie ervoor staat, welke maatschappelijke veranderingen op de provincie afkomen en welke vraagstukken de komende bestuursperiode om richtinggevende keuzes vragen.

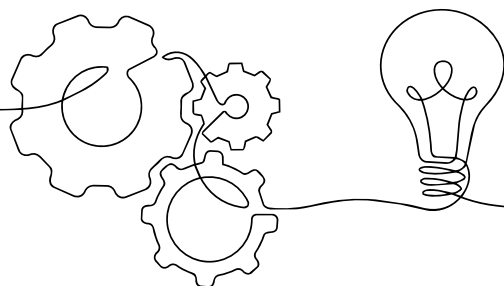
Drenthe staat er op veel onderdelen goed voor (zie ook de [Monitor Brede Welvaart Drenthe](#)). Tegelijk dienen zich ontwikkelingen aan die grote gevolgen hebben voor wonen, werken, zorg, voorzieningen en leefbaarheid. **De vraag is daarom niet óf Drenthe verandert, maar hoe de provincie deze verandering vormgeeft.** Juist daarin liggen de keuzes die de komende bestuursperiode bepalend zijn voor de brede welvaart van huidige én toekomstige generaties.

DRENTHE VANDAAG DE DAG

| **Hoge kwaliteit van leven, maar met kwetsbaarheden**

Drenthe is een fijne plek om te leven, met rust, ruimte en een sterke sociale basis. Veel inwoners voelen zich verbonden met hun omgeving en zetten zich actief in voor hun gemeenschap. In vergelijking met Nederland scoort Drenthe op verschillende onderdelen van brede welvaart positief, bijvoorbeeld als het gaat om vrijwilligerswerk, onderling vertrouwen en ervaren stress en eenzaamheid. Economisch is ook duidelijk vooruitgang zichtbaar. Vrijwel alle indicatoren binnen de thema's 'materiële welvaart' en 'arbeid en vrije tijd' laten een positieve ontwikkeling zien (blauwe kleur in de binnenste ring van het brede-welvaartswiel). Hoewel Drenthe op enkele onderdelen nog achterblijft bij het landelijk gemiddelde, bijvoorbeeld wat betreft het aantal banen, bbp en het aantal nieuwe ondernemingen (oprichtingen), ontwikkelt de provincie zich in positieve richting.

Deze sterke uitgangspositie is niet overal in Drenthe vanzelfsprekend. **De brede welvaart is ongelijk verdeeld binnen de provincie en niet iedereen profiteert in dezelfde mate van positieve ontwikkelingen.** Vergelijkingen tussen gemeenten laten zien dat achter het provinciale gemiddelde verschillende lokale werkelijkheden schuilgaan. Sommige gebieden combineren economische groei met een hoge kwaliteit van leven, terwijl andere gebieden te maken hebben met een stapeling van sociale, maatschappelijke en economische opgaven. Daarnaast zijn er duidelijke verschillen tussen gebieden in bereikbaarheid, gezondheid, kansen op werk en toegang tot voorzieningen. Met name in delen van Zuidoost-Drenthe komen uitdagingen rond deze thema's vaker samen. Tegelijkertijd laten cijfers zien dat juist in deze gebieden ook vooruitgang is.

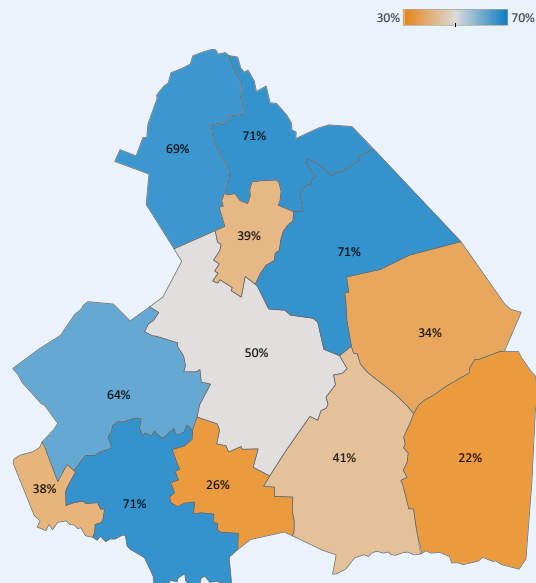

Vooral Drentse jongeren en jongvolwassenen ervaren uitdagingen rond mentale gezondheid, wonen en bestaanszekerheid. Stress, prestatiedruk en onzekerheid over de toekomst een belangrijke rol spelen in het leven van veel jongeren (Lees ook: *Mentale-gezondheid door de ogen van jongeren, 2025*). De beschikbaarheid van betaalbare woningen en perspectief op werk beïnvloeden bovendien in toenemende mate de vraag of jongeren zich blijvend in Drenthe willen vestigen.

IN HET KORT

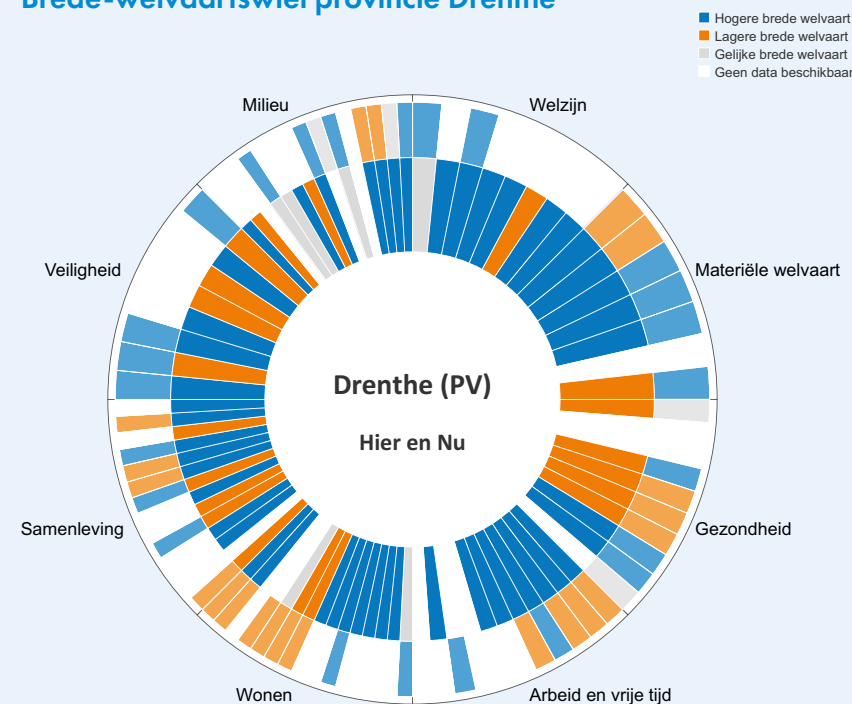
De verschillen in brede welvaart vragen om beleid dat oog heeft voor regionale omstandigheden en uiteenlopende behoeften van inwoners.

Percentage indicatoren boven Drents gemiddelde

Toelichting kaart: Wanneer het merendeel van de 88 indicatoren in een gemeente boven het provinciaal gemiddelde uitkomt, kleurt deze gemeente blauw, en andersom oranje.

Brede-welvaartswiel provincie Drenthe

Toelichting wiel: Het brede-welvaartswiel laat in één oogopslag zien welke kant het opgaat met Drenthe. De binnenring toont de ontwikkeling in de tijd. De buitenring laat zien hoe Drenthe scoort ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Wanneer beide ringen blauw kleuren, dan spreken we van een kracht: bovengemiddeld én groeiend. Kleuren beide ringen oranje, dan vraagt dit aandacht: de indicator scoort onder het Nederlands gemiddelde én ontwikkelt zich negatief. [Klik hier](#) voor de interactieve versie van het wiel.

Zorgen over ...

Eigen toekomst	14%
Toekomst dorp/wijk	11%
Toekomst Drentse jeugd	59%

Top 3 zorgen van jongvolwassenen (18 tot en met 34 jaar)

1. Woningmarkt
2. Bestaanszekerheid en betaalbaarheid
3. Hoe mensen met elkaar omgaan

Top 3 zorgen van ouderen (65-plussers)

1. Gezondheid en zorg
2. Woningmarkt
3. Milieu en klimaat

Wat is nodig om Drenthe leefbaar te houden?

1. Behoud van voorzieningen
2. Behoud van natuur en groen
3. Goede bereikbaarheid

BLIK OP DE TOEKOMST

Investeer in voorzieningen, bereikbaarheid en natuur

Veel inwoners van Drenthe ervaren dat het de goede kant op gaat in de provincie. Het algemene sentiment, oftewel hoe inwoners de provincie ervaren, is overwegend positief.

Tegelijkertijd kijken inwoners niet zonder zorgen naar de toekomst. Ongeveer één op de zeven inwoners maakt zich zorgen over de eigen toekomst. Veel groter zijn de zorgen over toekomstige generaties. Bijna zes op de tien inwoners maken zich zorgen over de toekomst van de Drentse jeugd. Daarbij verschillen de zorgen duidelijk tussen leeftijdsgroepen, wat laat zien dat maatschappelijke ontwikkelingen door inwoners op uiteenlopende manieren worden ervaren.

De zorgen en prioriteiten van inwoners laten zien waar toekomstige keuzes het verschil kunnen maken. Jongeren vragen aandacht voor hun mogelijkheden om een zelfstandig bestaan op te bouwen. Ouderen wijzen op het belang van toegankelijke zorg en voorzieningen. Over alle leeftijdsgroepen heen zien we dat inwoners waarde hechten aan een provincie waarin voorzieningen bereikbaar blijven, natuur behouden wordt en mensen naar elkaar omzien.

Dat maakt brede welvaart meer dan een verzameling indicatoren. Het gaat uiteindelijk om de vraag hoe Drenthe aantrekkelijk, gezond en leefbaar blijft voor huidige én toekomstige generaties.

IN HET KORT

Volgens inwoners zijn investeringen in voorzieningen, natuur en bereikbaarheid essentieel om Drenthe leefbaar te houden. Goede verbindingen, toegankelijke voorzieningen en het behouden van een aantrekkelijke leefomgeving vormen daarmee de belangrijkste voorwaarden voor brede welvaart, nu en richting de toekomst.

DRENTHE VERANDERT

Demografische verschuivingen bepalen de toekomst

Drenthe staat er op veel onderdelen goed voor. Tegelijkertijd zijn er demografische verschuivingen aan de gang die nu én de komende decennia grote invloed hebben op de brede welvaart van inwoners. Vergrijzing, ontgroening en een afnemende beroepsbevolking veranderen niet alleen de samenstelling van de bevolking, maar raken ook de regionale leefbaarheid en de arbeidsmarkt.

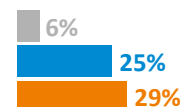
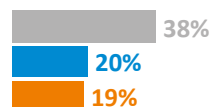
De komende twintig jaar groeit niet alleen het aantal ouderen, maar neemt tegelijkertijd het aantal inwoners in de werkende leeftijd af. Deze verschuiving is al enige tijd gaande en de eerste gevolgen ervan worden inmiddels zichtbaar. Daardoor ontstaat een situatie waarin meer mensen afhankelijk worden van zorg, ondersteuning en voorzieningen, terwijl minder mensen beschikbaar zijn om deze te organiseren, financieren en uit te voeren. Deze ontwikkeling raakt vrijwel ieder beleidsterrein en behoort tot de belangrijkste maatschappelijke opgave voor de komende bestuursperiodes.

De leeftijdsopbouw van de bevolking in Drenthe verandert al langere tijd. Het aandeel jongeren neemt af, terwijl het aandeel ouderen groeit. **Waar 100 jaar geleden bijna twee op de vijf mensen (38%) onder de twintig jaar was, is dat vandaag de dag één op de vijf (20%).** Richting de toekomst blijft dit aandeel naar verwachting relatief stabiel.

Voor de groei van de oudste leeftijdsgroepen heeft de komende decennia grote gevolgen voor de provincie. In 2017 telde Drenthe voor het laatst meer jongeren dan ouderen, waar dit landelijk pas in 2025 gebeurde. Kijken we terug naar 100 jaar geleden dan zien we ook hier een grote verandering: 6% van de bevolking in Drenthe was destijds 65 jaar of ouder. In 2025 is dat gestegen naar 25%, bijna 5% méér dan landelijk. Deze trend zet zich door; in 2035 verwachten we dat ruim 29% van alle Drenten de 65 jaar is gepasseerd. Daarmee loopt Drenthe voor op de landelijke ontwikkeling. **Waar Nederland de komende decennia vergrijst, bevindt Drenthe zich al midden in deze ontwikkeling.**

IN HET KORT

De vergrijzing is vandaag de dag in Drenthe al sterker dan landelijk verwacht wordt richting 2045.

■ 1925 ■ 2025 ■ 2035

Door deze demografische verschuivingen verandert ook de verhouding tussen het aantal mensen dat werkt en de groep die nog niet werkt of met pensioen is. We hebben het dan over de demografische druk: de verhouding werkenden ten opzichte van niet-werkenden. Bij een demografische druk van 100% staat één persoon in de werkende leeftijd tegenover één niet-werkende. Dit betekent dat binnen enkele jaren de helft van de bevolking niet (meer) tot de werkende leeftijd behoort.

DEMOGRAFISCHE DRUK, NU EN STRAKS:

82% (2025) → 92% (2035)

De demografische druk neemt de komende jaren verder toe. In Drenthe is de demografische druk nu circa 82%. De verwachting voor Drenthe is dat dit over minder dan tien jaar stijgt tot 92%. Voor verschillende gemeenten is deze ontwikkeling geen toekomstscenario meer, maar een realiteit die zich binnen enkele jaren aandient, de druk is nu al te merken. **In de gemeenten Aa en Hunze en Westerveld wordt deze één-op-éénverhouding al verwacht in 2030.** Ook voor de gemeenten Noordenveld (2032) en De Wolden (2033) is dit scenario geen vergezicht meer.

DUBBELE VERGRIJZING

Na 2035 ligt de grootste urgentie bij het aandeel oude ouderen

Naast dat de vergrijzing in Drenthe op dit moment al groter is dan landelijk überhaupt wordt voorspeld, is het ook complexer dan in veel andere provincies. Het bestaat uit twee bewegingen tegelijk; niet alleen groeit de groep 65-plussers, ook het aantal 80-plussers neemt sterk toe. Daarmee verandert zowel de omvang, alsook de aard van de vergrijzing. Dit is vooral het geval vanaf 2035. Vanaf dat punt stabiliseert het aandeel jongeren en ook het aandeel 65- tot en met 79-jarigen. De beroepsbevolking blijft afnemen, terwijl het aandeel 80-plussers verder stijgt.

Tegelijk biedt de nú groeiende groep jonge ouderen in de komende jaren ook kansen. Veel Drenten die recent met pensioen zijn beschikken over kennis, ervaring, tijd en een sterk lokaal netwerk. Zij leveren nu vaak al een belangrijke bijdrage als vrijwilliger, mantelzorger, bestuurder of initiatiefnemer in hun dorp of wijk. Deze 'grijze kracht' kan een belangrijke rol spelen bij het versterken van gemeenschappen en het opvangen van maatschappelijke uitdagingen.

IN HET KORT

De vergrijzing in Drenthe gaat vooral gepaard met een sterke groei van het aantal inwoners van 80 jaar en ouder. Daarmee groeit de behoefte aan langdurige zorg, ondersteuning, mantelzorg, geschikte woningen en toegankelijke voorzieningen.

2025 2035 2045

Aantal 80-plussers

32.077

46.598

57.411

+79%

Aantal 65 tot en met 79 jarigen

95.654

103.064

95.770

~

Beroepsbevolking
(20 tot en met 64 jaar)

278.220

265.104

259.511

-7%

IMPACT OP BREDE WELVAART

Nieuwe bevolkingssamenstelling raakt wonen, zorg en werk

De veranderingen in de bevolkingssamenstelling werken door in veel aspecten van de brede welvaart in Drenthe. Doordat de groep inwoners in de werkende leeftijd afneemt en het aantal ouderen groeit, ontstaat een situatie waarin de vraag naar voorzieningen, ondersteuning en (zorg)personeel toeneemt, terwijl de beschikbare capaciteit juist afneemt.

De gevolgen hiervan raken niet één beleids-terrein, maar werken door in wonen, zorg, economie, bereikbaarheid, leefbaarheid en sociale samenhang. Daarmee behoren deze ontwikkelingen tot de belangrijkste maatschappelijke opgaven van de komende bestuursperiode.

Zorg en ondersteuning

In de zorg verandert niet alleen de omvang van de vraag, maar ook de aard ervan. Met de groei van het aandeel 80-plussers neemt de behoefte aan langdurige en intensieve ondersteuning toe. Dit zien we bijvoorbeeld terug in het aantal mensen dat verpleging of verzorging nodig heeft, wat naar verwachting stijgt met 55%. Tegelijk zijn er minder mensen beschikbaar om deze zorg te verlenen, zowel professioneel als informeel (zorgvrijwilligers en mantelzorgers). Hierdoor ontstaat een groeiende spanning tussen de zorg die inwoners nodig hebben en de zorg die geleverd kan worden (lees ook: *De zoektocht naar verbinding, 2025*).

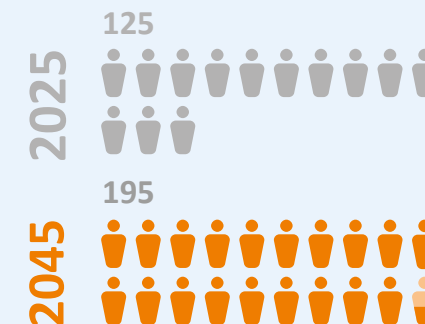
Ook de rol van informele zorg verandert. Mantelzorgers, vrijwilligers en sociale netwerken worden steeds belangrijker voor het functioneren van de zorg. Uit ons onderzoek blijkt dat mantelzorgers een steeds grotere rol vervullen, terwijl het aantal potentiële mantelzorgers juist afneemt (Lees ook: *De toekomst van mantelzorg in Drenthe, 2025*; *Informeel en digitale zorg in Drenthe, 2026*). De komende jaren staat daarom steeds vaker de vraag centraal welke ondersteuning inwoners voor elkaar kunnen organiseren en welke ondersteuning professionele inzet vraagt.

De sterke gemeenschapskracht van Drenthe vormt hierbij een belangrijke kwaliteit. Vrijwilligerswerk, verenigingen, buurtinitiatieven en sociale netwerken dragen niet alleen bij aan welzijn, maar worden ook steeds belangrijker voor de houdbaarheid van voorzieningen en ondersteuning (lees ook: *Drenten en Groningers over vrijwilligerswerk en buurtparticipatie, 2025*).

1 = 10
cliënten

Aantal cliënten verpleging en verzorging per 10.000 inwoners

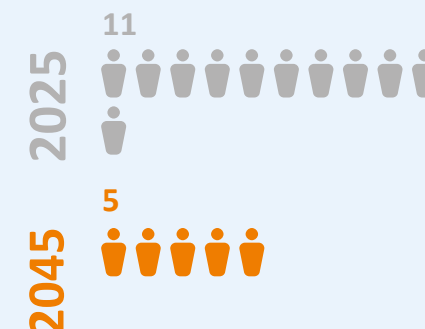

-54%

1 = 1
50- tot en met 74-jarigen

Aantal 50- tot en met 74-jarigen per 80-plusser: mogelijke mantelzorgers

-55%

Wonen

Ook de woningvraag verschuift. Naarmate inwoners ouder worden, groeit de behoefte aan kleinere, betaalbare en levensloopbestendige woningen. Tegelijkertijd ervaren veel jongeren en starters juist problemen bij het vinden van een passende woning.

Hierdoor ontstaat een dubbele opgave. Enerzijds moet de woningvoorraad beter aansluiten op een ouder wordende bevolking. Anderzijds is voldoende woonruimte nodig voor jongeren en starters die zich in Drenthe willen vestigen. Daarnaast neemt het aantal eenpersoonshuishoudens toe. Door deze huishoudverdunding groeit de vraag naar woningen sneller dan de bevolking, waardoor de druk op de woningmarkt verder toeneemt (lees ook: *Wonen in de toekomst, 2025*).

Wonen raakt daarmee niet alleen de woningmarkt. De beschikbaarheid van passende woningen bepaalt mede of jongeren, gezinnen en werknemers zich in Drenthe kunnen vestigen of er kunnen blijven wonen. Daarmee beïnvloedt wonen ook de beschikbaarheid van personeel, de leefbaarheid van dorpen en wijken en het draagvlak voor voorzieningen zoals scholen, winkels en zorg.

Werk en economie

Door de afname van de beroepsbevolking worden personeelstekorten extra zichtbaar in de zorg, het onderwijs, de techniek, de energietransitie en andere essentiële sectoren.

Daardoor verschuift de vraag van economische groei naar de vraag hoe beschikbare arbeid zo effectief mogelijk kan worden ingezet. De uitdaging voor de komende jaren ligt niet uitsluitend in het aantrekken van nieuwe werknemers, maar ook in het vergroten van arbeidsparticipatie, het behouden van talent, het slim organiseren van werk en het benutten van technologische innovaties.

Tegelijkertijd zorgen snelle technologische ontwikkelingen en innovaties ervoor dat de toekomst van veel type banen onduidelijk is. Dit vraagt om een regionaal onderwijsaanbod van praktijkgericht beroepsonderwijs tot academisch onderwijs dat meebeweegt met deze ontwikkelingen, met meer nadruk op het ontwikkelen van brede competenties in plaats van specifieke beroepsopleidingen.

Voorzieningen en leefbaarheid

De veranderende bevolkingssamenstelling heeft gevolgen voor voorzieningen en leefbaarheid. Op veel plekken in Drenthe staan voorzieningen onder druk, mede door afnemend draagvlak, personeelstekorten en stijgende kosten. Daardoor komt de beschikbaarheid van winkels, onderwijs, openbaar vervoer, zorgvoorzieningen en ontmoetingsplekken steeds vaker onder spanning te staan. Tegelijk laat onderzoek onder inwoners zien dat juist deze voorzieningen en ontmoetingsplekken van groot belang zijn voor de leefbaarheid en sociale samenhang in dorpen en wijken.

Bereikbaarheid speelt daarbij een sleutelrol. De afstand tot werk, onderwijs, zorg en voorzieningen verschilt sterk tussen regio's en bepaalt in toenemende mate de kansen die inwoners hebben om volwaardig mee te doen in de samenleving. Dat stelt nieuwe eisen aan de spreiding, bereikbaarheid en organisatie van voorzieningen in de provincie.

Daarnaast geven inwoners aan dat ook natuur, groen en de kwaliteit van de leefomgeving bepalend zijn voor de aantrekkelijkheid van Drenthe. Leefbaarheid gaat daarmee niet alleen over voorzieningen, maar ook over de vraag hoe dorpen, wijken en landschappen gezond, aantrekkelijk en verbonden blijven.

DRENTHÉ IN DE TOEKOMST

| Keuzes van nu bepalen brede welvaart later

De ontwikkelingen die in dit informatieblad worden beschreven laten zich niet eenvoudig beïnvloeden. Vergrijzing, ontgroening en arbeidsmarktkrapte zijn trends die zich grotendeels al hebben ingezet en de komende decennia doorwerken.

De opgave ligt daarom niet in het voorkomen van deze ontwikkelingen, maar in de manier waarop Drenthé ermee omgaat. Juist daar ligt de bestuurlijke ruimte om richting te geven aan de brede welvaart van morgen. Niet in de demografie zelf, maar in de keuzes die worden gemaakt over wonen, zorg, economie, bereikbaarheid en voorzieningen.

De keuzes die vandaag worden gemaakt bepalen hoe Drenthé er over tien, twintig en dertig jaar voor staat. Brede welvaart vraagt om verder kijken dan de korte termijn en om beleid dat rekening houdt met effecten op langere termijn, tussen generaties en tussen verschillende groepen inwoners.

Zonder gerichte keuzes kunnen verschillen tussen groepen, generaties en regio's verder toenemen. Tegelijkertijd bieden de ontwikkelingen kansen om de brede welvaart duurzaam te versterken, bijvoorbeeld door innovatie, nieuwe vormen van samenwerking en toekomstbestendige voorzieningen.

IN HET KORT

Drenthé staat er vandaag de dag goed voor. Tegelijkertijd vragen vergrijzing, arbeidsmarktkrapte en veranderende woon- en zorgbehoeften om keuzes die verder kijken dan één bestuursperiode. De brede welvaart van morgen wordt bepaald door de keuzes die vandaag worden gemaakt.

Voor een aantal thema's die bepalend zijn voor de brede welvaart van Drenthé lichten we hierna de belangrijkste uitdagingen, kansen en sturingsvragen uit.

ZORG EN SAMENLEVEN

Groeiende druk op mantelzorg en informele ondersteuning

Waarom dit onderwerp ertoe doet

De groei van het aantal ouderen én het toenemende aantal 'oudere ouderen' leidt tot een toenemende vraag naar zorg en ondersteuning. Tegelijkertijd neemt het aantal beschikbare zorgverleners en mantelzorgers af. Hierdoor komt de houdbaarheid van bestaande zorgsystemen onder druk te staan.

Uitdagingen

- Sterk groeiende zorgvraag door dubbele vergrijzing
- Afname van mantelzorgpotentieel en informele ondersteuning
- Toenemende druk op zorgprofessionals
- Toenemende verschillen in gezondheid en zelfredzaamheid tussen inwoners

Sturingsvragen

- Hoe houden we de zorg beschikbaar voor inwoners met minder personeel en meer ouderen?
- Hoe organiseren we zorg dichtbij inwoners met minder personeel?
- Hoe ondersteunen we mantelzorgers en vrijwilligers beter?
- Welke rol kunnen gemeenschappen en inwoners spelen in zorg en ondersteuning?

Kansen

- Nieuwe woonzorgconcepten en lokale samenwerking
- Sterke sociale netwerken en naoberschap in Drenthe
- Slimmere combinaties van wonen, zorg en ontmoeting
- Meer aandacht voor preventie en gezondheid en innovatieve vormen van ondersteuning voor naasten

WONEN

Passende woningen voor huidige én toekomstige generaties

Waarom dit onderwerp ertoe doet

Wonen raakt veel meer dan de woningmarkt alleen. De beschikbaarheid van passende woningen beïnvloedt of mensen in Drenthe kunnen blijven wonen, werken en prettig oud kunnen worden. Vergrijzing, huishoudverdunding en een tekort aan passende woningen vergroten de druk op de woningmarkt en raken direct de leefbaarheid en vitaliteit van dorpen en wijken.

Uitdagingen

- Toenemende vraag naar levensloopbestendige woningen voor ouderen
- Tekort aan betaalbare woningen voor jongeren, starters en gezinnen
- Groeiende druk op de woningmarkt door meer eenpersoonshuishoudens
- Verschillen tussen regio's in woningaanbod, bereikbaarheid en woonkwaliteit

Sturingsvragen

- Hoe zorgen we voor voldoende passende en betaalbare woningen voor verschillende leeftijden en doelgroepen?
- Hoe stimuleren we doorstroming en een beter gebruik van de bestaande woningvoorraad?
- Welke woonvormen zijn nodig om wonen, zorg en ontmoeting beter te verbinden?
- Hoe benutten we de bestaande gebouwde omgeving beter via inbreiding, woningsplitsing, optoppen en transformatie?
- Waar en op welke manier moet woningbouw worden gerealiseerd om leefbaarheid, voorzieningen en economische ontwikkeling te versterken?
- Hoe kunnen ouderen ondersteund worden om langer zelfstandig te wonen?

Kansen

- Nieuwe woonconcepten waarin wonen, zorg en ontmoeting worden gecombineerd
- Versterking van leefbaarheid en voorzieningen door gerichte woningbouw
- Ruimte voor innovatieve woon- en zorginitiatieven vanuit inwoners en gemeenschappen

WERK, TALENT EN BESTAANSZEKERHEID

Minder mensen beschikbaar voor meer werk

Waarom dit onderwerp ertoe doet

De komende jaren neemt het aantal inwoners in de werkende leeftijd af, terwijl de vraag naar arbeid in veel sectoren hoog blijft. Hierdoor ontstaat niet alleen economische druk, maar ook druk op maatschappelijke voorzieningen en publieke dienstverlening.

Uitdagingen

- Toenemende personeelstekorten in zorg, onderwijs, techniek en dienstverlening
- Hogere werkdruk en groeiende druk op voorzieningen
- Minder beschikbare arbeidskrachten door vergrijzing
- Mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt door technologische innovaties

Sturingsvragen

- Hoe gaan we om met schaarste op de arbeidsmarkt?
- Hoe houden we essentieel werk uitvoerbaar met minder mensen?
- Hoe behouden en binden we jong talent aan Drenthe?
- Welke rol kunnen innovatie, technologie en digitalisering spelen?
- Hoe maken we slim gebruik van de 'grijze kracht'?
- Hoe activeren we het onbenutte potentieel, inclusief nieuwkomers?

Kansen

- Slimmere organisatie van werk en dienstverlening
- Vergroten van arbeidsparticipatie en behoud van jongeren en talent
- Focus op innovatie en arbeidsbesparende technologie, inclusief AI
- Meer ruimte voor regionale samenwerking
- Werken na pensioensleeftijd mogelijk maken

VOORZIENINGEN EN LEEFBAARHEID

Nabijheid staat onder druk

Waarom dit onderwerp ertoe doet

Inwoners geven zelf aan dat voorzieningen, natuur en bereikbaarheid bepalend zijn voor de leefbaarheid van Drenthe. Juist deze onderwerpen komen onder druk te staan wanneer de bevolkingssamenstelling verandert.

Uitdagingen

- Toenemende afstand tot voorzieningen doordat voorzieningen verdwijnen
- Verschillen tussen regio's in bereikbaarheid en leefbaarheid
- Verminderde bereikbaarheid door verandering in het openbaar vervoer
- Beperkte digitale toegankelijkheid voor oudere ouderen en mensen met lagere basisvaardigheden

Sturingsvragen

- Welke voorzieningen zijn essentieel voor leefbaarheid?
- Waar kiezen we voor nabijheid en waar voor concentratie?
- Hoe houden we dorpen en wijken bereikbaar en verbonden?
- Welke rol spelen natuur, openbare ruimte en ontmoetingsplekken in brede welvaart?
- Hoe zorgen we ervoor dat alle Drenten, ongeacht waar zij wonen, toegang houden tot werk, onderwijs, zorg en voorzieningen?

Kansen

- Regionaal maatwerk en multifunctionele voorzieningen
- Slimmere mobiliteitsoplossingen en digitalisering
- Nieuwe manieren om dorpen en wijken verbonden te houden
- Versterking van natuur, groen en openbare ruimte als basis voor leefbaarheid

AAN DE SLAG MET BREDE WELVAART

| Van inzicht naar toepassing

Brede welvaart vraagt om keuzes die alle dimensies van welzijn in samenhang bekijken. Daarom ondersteunt CMO STAMM/Trendbureau Drenthe overheden en maatschappelijke organisaties met interactieve workshops en werksessies. Van een eerste kennismaking met brede welvaart tot concrete en direct toepasbare handvatten voor beleid en uitvoering.

Brede welvaart | de basis

Een interactieve introductie waarin deelnemers kennismaken met de basis van brede welvaart en ontdekken hoe zij dit kunnen toepassen in beleid en praktijk.

Serious game | 'Morgen maken we nu!'

Een coöperatief spel waarin deelnemers spelen-derwijs ervaren hoe keuzes van vandaag invloed hebben op brede welvaart, nu én in de toekomst.

Brede welvaart in actie | streefbeeld en interventie

Een praktische workshop waarin teams een gezamenlijk toekomstbeeld ontwikkelen en beleidskeuzes toetsen op hun effecten voor brede welvaart.

Toekomstgericht besturen

Een scenarioworkshop die bestuurders en beleidsmakers helpt om langetermijneffecten van keuzes inzichtelijk te maken en toekomstgericht af te wegen.

De toekomst door ogen van inwoners

Een participatieve sessie waarin inwoners hun perspectief geven op toekomstige ontwikkelingen en de impact daarvan op hun leefomgeving.

Duidingssessie brede-welvaartsscan

Een interactieve werksessie waarin gemeentelijke of provinciale data en brede-welvaartscijfers worden geduid en vertaald naar kansen en opgaven voor beleid en praktijk.

VERDER VERDIEPEN

| Actuele thema's in brede welvaart onderzocht

Brede welvaart vraagt om keuzes die zijn gebaseerd op feiten en inzichten. Daarom brengt Trendbureau Drenthe in kaart hoe het gaat met inwoners, regio's en thema's die bepalend zijn voor de brede welvaart van vandaag én morgen. Met monitors en verdiepend onderzoek ondersteunt Trendbureau Drenthe provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties bij het maken van onderbouwde en toekomstgerichte keuzes.

We deden de afgelopen periode onder meer onderzoek naar de toekomst van mantelzorg, vrijwilligerswerk en sociale betrokkenheid, veiligheid in de leefomgeving, gezondheid en leefstijl van Drenten en mentale gezondheid van jongeren. Bekijk hiervoor onze website: trendbureaudrenthe.nl.

BRONNEN

- CBS bevolking 1899-2019. Bewerking: Voor Drenthe schatting op basis van inwoneraantal in 1925 - Trendbureau Drenthe, 2026.
- CBS kerncijfers, 2026. Bewerking: Trendbureau Drenthe, 2026.
- ABF Primos, 2026. Bewerking: Trendbureau Drenthe, 2026.
- CBS prognose bevolking, geslacht en leeftijd, 2025-2070. Bewerking: Trendbureau Drenthe, 2026.
- Registraties CAK (via CBS remote access). Bewerking: RIVM, 2026.
- Planbureau voor de Leefomgeving, 2016. Bewerking: Trendbureau Drenthe, 2026.

Kijk voor meer informatie over Brede welvaart op trendbureaudrenthe.nl. Heb je vragen over één of meer van onze workshops of producten? Neem gerust contact met ons op. Wij denken graag met je mee. Dit kan door een e-mail te sturen naar: info@trendbureaudrenthe.nl